

Biblioteksprogram 2022-2025

När Gävle växer får biblioteket människor att växa

När Gävle växer får biblioteket människor att växa

Biblioteksprogram för Gävle kommun 2022–2025

Biblioteksprogrammet utgör det övergripande strategiska dokumentet för biblioteksverksamheten i Gävle kommun. Det ska ligga grund för verksamhetsplanernas framtida inriktning och konkretiseras i praktisk verksamhet. Biblioteksprogrammet revideras var fjärde år.

Gävle fortsätter att växa

I takt med att samhället utvecklas fortsätter också folkbiblioteken att utvecklas som ett meningsfullt rum i gävlebornas tillvaro. Det vi nu har sett i ljuset av pandemin och inte minst framtidens utmaningar är att folkbiblioteken är mer relevanta och efterfrågade än någonsin. När tillgången till litteratur, datorer och platser att studera på kraftigt begränsades på grund av att folkbiblioteken i pandemins spår tvingades stänga ner en kort period vid årsskiftet 2020–21, lät inte reaktionerna vänta på sig. Då blev det extra tydligt att folkbiblioteket spelar en viktig roll i många liv. Det blev också tydligt hur snabbt verksamheten kunde ställa om och erbjuda folkbibliotekets tjänster på nya sätt. Genom en folkbiblioteksverksamhet som vidgar invånarnas horisont genom tillgång till information, kunskap och fri åsiktsbildning fortsätter vi att vara relevanta i invånarnas liv. Från de mindre närbiblioteken i kommunens ytterområden till Stadsbiblioteket i centrala Gävle spelar vi också en central roll i Gävles kulturella infrastruktur och driver på en fortsatt positiv och hållbar samhällsutveckling.

Kunskap och kreativitet är centralt för Gävle kommuns fortsatta utveckling. Här spelar folkbiblioteken en viktig roll, bland annat för att bidra till att fler klarar utbildningsnivåerna i grundskola och gymnasium, och därmed på sikt klarar att tillgodose samhällets kompetensbehov. Folkbiblioteken bjuder in till en kreativ miljö där ny kunskap kan utvecklas, kunskap som håller över tid och tar Gävle in i framtiden. I kommunens Översiktsplan 2030 betonas Gävles roll som regional tillväxtmotor, samt att kunskap och kompetens blir en allt viktigare faktor för utveckling. Gävle bibliotek utgör den största parten i det regionala folkbibliotekssamarbetet HelGe-biblioteken, och bidrar på så sätt till att höja både kunskap och kompetens i hela regionen.

Gävle bibliotek spelar också en viktig roll för utvecklingen av ett hållbart samhälle i en växande stad. Folkbiblioteken strävar efter att på olika sätt lyfta fram Agenda 2030 för social, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling på olika sätt inom verksamheterna. Folkbiblioteken utgör en öppen kulturell miljö, som ger invånarna fri tillgång till de gemensamma resurser som erbjuds, via de fysiska biblioteken, via biblioteket på webben eller via den uppsökande verksamheten.

Folkbiblioteken ger invånarna möjligheter att ta del av det demokratiska samhället och aktivt delta i det demokratiska samtalet. Genom programverksamheten erbjuder folkbiblioteken ett varierat kulturutbud för alla åldrar, som ger fantasin och kreativiteten

näring. Här kan nya världar och perspektiv upptäckas, och här kan människor i olika åldrar och med olika bakgrund mötas. När dessa möten fungerar som bäst bidrar de till att hålla ihop en växande stad.

Skolbiblioteken spelar stor roll för ökad läskunnighet och ska användas aktivt i undervisningen.

I skolbiblioteken läggs också grunden för barns och ungas medie- och informationskunnighet.

Folkbiblioteken har en viktig uppgift som folkbildare genom att stödja invånarnas fria kunskapande genom hela livet. Läsförmågan har stor betydelse för att alla invånare ska kunna delta i samhällslivet och språket är den grund som bygger vår kunskap om oss själva och vår omvärld. I Gävle kommun ska varje individ ges kraft och mod att växa. Gävle bibliotek vill bidra till och stimulera detta genom en kontinuerlig utveckling av biblioteksverksamheten i takt med omvärldens förändringar.

Gävle biblioteks kärnuppdrag

Gävle biblioteks kärnuppdrag är att verka för ett demokratiskt samhälle, främja intresset för läsning och litteratur samt folkbildning och kulturell verksamhet. Att ge utrymme för skapande verksamhet och underhållande av invånarnas egna intressen och kunskapande.

Gävles kommuns olika biblioteksformer och ansvarsfördelning

I Gävle kommun finns ett stadsbibliotek, åtta närbibliotek och en utlåningsstation. Av de åtta närbiblioteken är sex integrerade folk- och skolbibliotek. Det organisatoriska namnet för alla dessa är Gävle bibliotek. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för folkbibliotekens verksamhet och har, tillsammans med Utbildningsnämnden, ett delat ansvar för de integrerade folk- och skolbiblioteken. Utbildningsnämnden ansvarar också för grundskolebiblioteken och gymnasiebiblioteken.

Region Gävleborg ansvarar för den regionala biblioteksverksamheten, som är inordnad under Kultur Gävleborg. Den regionala biblioteksverksamhetens syfte är att främja samverkan, verksamhetsutveckling och kvalitet hos regionens folkbibliotek.

I Gävle kommun finns också ett högskolebibliotek och ett sjukhusbibliotek. Regionen ansvarar för Sjukhusbiblioteket och Högskolan i Gävle ansvarar för högskolebiblioteket.

Biblioteksprogrammet omfattar de kommunala folk- och skolbiblioteken samt de integrerade biblioteken.

Folkbiblioteken och demokratin

Folkbiblioteken är en av Gävles främsta arenor för demokrati och kultur genom att de är fria från kommersiella eller politiska särintressen, vilket är särskilt viktigt i en starkt polariserad samtid.

Genom ett varierat programutbud, med en strävan efter inkludering bidrar folkbibliotekens verksamhet till det öppna demokratiska samtalet och stärker genom detta invånarnas möjligheter till delaktighet i samhällslivet. Det görs också genom att biblioteken tillhandahåller fria och tillgängliga resurser med ett utbud av medier som speglar världen ur en mångfald av perspektiv, vilket också slås fast i Gävle biblioteks inköpspolicy.

Inriktning

- Att främja fri åsiktsbildning och stimulera till debatt genom vår programverksamhet i det gemensamma offentliga rummet.
- Utveckla metoder för att arbeta med alla medier i den fysiska och digitala biblioteksmiljön. Tillgängliggöra ett allsidigt medieutbud (oavsett publiceringsform) för alla, med särskilt fokus på de enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupperna (SFS 2013:801, 4§, 5§).
- Utveckla verksamheten så att vi speglar men också, i dialog med invånarna, formas av det samhälle vi verkar i.
- Arbeta för att alla invånare i Gävle kommun har god tillgång till folkbiblioteksverksamhet
- Se över öppettider för att öka tillgängligheten till folkbiblioteken

Folkbiblioteken och den språkliga mångfalden

Genom folkbibliotekens arbete med språklig mångfald formas en viktig plats för invånare med annat modersmål än svenska. De är en enligt bibliotekslagen prioriterad målgrupp som innefattar både etablerade och nyanlända migranter i alla åldrar. Att behärska språket är en väg in i samhället och förbättrar förutsättningarna för utvecklingen av invånarnas egenmakt. Folkbiblioteken spelar i detta sammanhang rollen som en arena för ömsesidig interaktion för personer med skilda kulturella bakgrunder, som en kravlös mötesplats. Vi ser att folkbiblioteken anammar nya roller och skapar nya samarbeten för att svara på de nya behov och frågor som uppkommer i ett samhälle med en ökande mångfald av språk och kultur i befolkningen.

Inriktning

- Stärka omvärldsbevakningen för ett flerspråkigt bestånd
- Öka kunskapen och medvetenheten om interkulturellt förhållningssätt genom fortbildningsinsatser
- Öka samarbeten på nationell, regional och lokal nivå för att stärka bibliotekens mångspråkiga utbud, både i programverksamhet och medieutbud
- Utveckla det läsfrämjande arbetet inom området
- Stärka barn och ungas rätt till litteratur på deras eget modersmål

Folkbiblioteken och litteraturen

Folkbiblioteken bedriver ett betydande läs- och litteraturfrämjande arbete för alla åldrar. Ett arbete som bidrar till ökad läsförståelse, inspirerar till eget kunskapssökande och ger människor förutsättningar att växa. På Gävle bibliotek ska alla besökare kunna hitta litteratur i en form och på en nivå som matchar de egna förutsättningarna. Information, kunskap och bildning erbjuds alla Gävles invånare genom den gemensamma resurs som biblioteken utgör. Via Kulturtrappan garanteras Gävles barn och unga en tidig kontakt med litteratur och bibliotek. Med litteraturens hjälp kan vi ta oss till platser vi aldrig besökt, se saker vi aldrig sett och uppleva känslor vi aldrig känt.

Inriktning

- Vara den självklara platsen i Gävle för litteraturförmedling, litterära upplevelser och läsfrämjande insatser.
- Inspirera till fritidsläsning, framför allt bland barn och unga, och på så sätt bidra till ökad läsförståelse och bättre skolresultat
- Genom ett fritt medieutbud hjälpa Gävles invånare att hitta information, få kunskap, nå bildning samt växa som människor
- Gävle bibliotek understryker också vikten av att arbeta med ett vidgat textbegrepp för allas rätt till läsning samt för att stimulera det läsfrämjande arbetet och skapa motivation framför allt för barn och unga
- Utveckla och stärka samarbetet med litterära intressenter i närområdet. Litteraturfestivalen Gävlit som genomfördes första gången 2021 är ett gott exempel och har ambitionen att vara återkommande.

Folkbiblioteken och platsen

I ett förtätat stadslandskap blir de offentliga rummen allt viktigare. Det behövs platser, mellan hem och arbete, dit människor kan gå för att läsa, studera, samtala, uppleva eller bara vara. Extra viktigt är att barn och unga ges plats och känner sig välkomna i biblioteksrummet. Precis som att en växande stad ställer högre krav på den allmänna infrastrukturen ställer den också högre krav på bibliotekens infrastruktur.

Biblioteksverksamheten behöver helt enkelt växa i takt med befolkningen, för att på sikt kunna tillgodose alla kommuninvånarens rätt till folkbibliotek. Folkbiblioteken ska finnas där människor finns och på platser där de mest behövs. I ytterområden satsar vi på de i Översiktsplan 2030 utpekade serviceorterna. Folkbiblioteken är inte bara välbesökta, de är också en helt unik plats i samhällsrummet, kanske det sista fria rummet som finns kvar. De är öppna, tillgängliga och neutrala platser dit alla är välkomna utan krav på motprestation.

Inriktning

- Vidareutveckla stadsbibliotekets roll som nav i det nya Agnes kulturhus som beräknas inflyttningsklart årsskiftet 2023/24
- Se över bibliotekens möjligheter att erbjuda biblioteksservice på mer flexibla sätt för att nå fler invånare; till exempel olika typer av uppsökande verksamhet, samt prova nya samarbetsformer eller utvecklande av mötesplatser

- Fortsätta verka för ett attraktivt biblioteksrum där våra prioriterade grupper, framför allt barn och unga ges en särskild plats.
- Folkbiblioteken och särskilt närbiblioteken ska samverka och utveckla verksamheten i dialog med sitt närsamhälle
- Det digitala biblioteket på webben är en viktig plats att utveckla

Folkbiblioteken och bildningen

Den snabba utvecklingen i ett kunskapssamhälle ökar förväntningarna på invånarna. För att orientera sig i det lokala såväl som det globala samhället förutsätts att människor kan ägna sig åt lärande och kunskapsinhämtning under hela sin livstid. Historiskt sett har folkbiblioteken varit nära sammanbundna med studieförbunden, och har en lång tradition av att stödja invånarna i deras strävan efter bildning. Även genom bibliotekslagen har folkbiblioteken ett uppdrag att främja bildning. För att underlätta för individerna att realisera sina inneboende möjligheter erbjuder folkbiblioteken bland annat en bredd av medier, informationsvägledning, tillgängliggjord information utifrån individens olika behov och en arena för kunskapsutbyte. Folkbiblioteken ger tillgång till samlingar utöver de lokala bibliotekens genom regional och nationell samverkan.

Inriktning

- Fortsätta utveckla Gävle bibliotek som en arena för kunskapsutbyte och bildning, exempelvis genom en bred programverksamhet
- Väcka invånarnas nyfikenhet och lust till lärande samt vara ett stöd för studerande på alla nivåer
- Visa olika vägar till bildning genom en mångfald av uttrycksformer och berättelser
- Främja barns och ungas utveckling till aktiva och demokratiska samhällsmedborgare
- Se till att bibliotekspersonalen har möjligheter till egen kompetensutveckling

Folkbiblioteken och kulturen

Folkbiblioteken är en del av en kulturell infrastruktur i Gävle. När Gävle växer ska folkbiblioteken fortsätta att erbjuda ett brett utbud av olika kulturformer och upplevelser samt verka för allas möjlighet att delta i kulturlivet. För att säkra en bredd i utbudet krävs aktivt arbete i dialog med invånarna. Idag verkar folkbiblioteken för barn och ungas möjlighet till eget skapande och kulturupplevelser framförallt genom programverksamheten. Folkbiblioteken är och ska fortsätta vara en viktig kulturinstitution för alla Gävles invånare, där barn och unga är en viktig målgrupp. Folkbiblioteken ska också främja ungdomskultur, upplevelser och eget skapande.

Inriktning

- Utveckla Gävle biblioteks programutbud för att kunna erbjuda ett brett kulturutbud, samt motverka polariseringen i samhället genom att bjuda in till en gemensam arena för debatt och aktuella samhällsfrågor.
- Utveckla arbetet med att stärka det lokala kulturlivet, genom att ge utrymme för oetablerade utövare inom såväl litteratur, musik och film eller andra uttryck

- Folkbibliotekens kulturutbud behöver utvecklas i samverkan med det omgivande lokalsamhället med särskild hänsyn till barn och unga framför allt på närbiblioteken
- Fri tillgänglighet och tillgång till folkbibliotekens utbud eftersträvas

Folkbiblioteken och digitaliseringen

I dagens samhälle kan vikten av att vara digitalt kompetent jämföras med vikten av att vara läs-och skrivkunnig. Men även i en digital samtid är språket en grundförutsättning för egenmakt och delaktighet i samhällslivet. Digitaliseringen leder till nya medievanor hos invånarna, vilket bidrar till ökade krav på folkbibliotekens digitala miljö och utbud. Det gör också att kraven och förväntningarna på bibliotekspersonalens pedagogiska roll och förmåga ökar.

Med nya medievanor och en allt högre informations takt ökar dessutom kraven på att kunna vara källkritisk.

Folkbiblioteken blir då en allt viktigare aktör för att stödja invånarnas olika informationsbehov samt bidra till att höja invånarnas kunskaper om de digitala samhällstjänster som idag är nödvändiga för att klara vardagslivet.

Inriktning

- Fortsätta att utveckla arbetet med medie-och informationskunnighet och att främja den digitala delaktigheten hos framför allt vuxna invånare
- Genom samverkan i Helge-samarbetet fortsätta att bidra till en utveckling av det digitala biblioteket på webben och kontinuerligt arbeta för att förbättra och förenkla det digitala erbjudandet till invånarna.
- Undersöka möjligheten att utveckla någon form av Digitalt centrum, samt erbjuda olika former av "digitalt skapande" i samverkan med andra aktörer.
- Tydliggöra folkbibliotekens digitala tjänster och utbud gentemot invånarna
- Se till att bibliotekens medarbetare får den kompetensutveckling som krävs inom området

Folkbiblioteken och de nationella minoriteterna

En av de prioriterade grupper som nämns särskilt i bibliotekslagen är de nationella minoriteterna. Dessa grupper – samer, finnar, tornedalingar, romer och judar – har en lång historia i Sverige, och delar en religiös, språklig eller kulturell tillhörighet som de också identifierar sig med. Folkbiblioteken har en viktig roll i att fullfölja den antagna minoritetspolitiken genom att möjliggöra för minoriteterna att bibehålla och utveckla sin kultur, samt att stärka deras möjligheter att hålla sitt språk levande. Detta gäller särskilt barn och unga eftersom de är den viktigaste gruppen för språkens överlevnad.

Gävle kommun ingår sedan 2012 i finskt förvaltningsområde, vilket också medför ett särskilt ansvar för det finska språkets ställning.

Inriktning

- Genom satsningar på litteratur och programverksamhet öka kunskapen om minoriteterna och deras långa historia i Sverige.
- Att i så hög utsträckning som möjligt utveckla verksamheten i dialog med minoriteterna på lokal, regional eller nationell nivå.
- Att främja minoriteternas möjlighet att använda sig av sitt eget språk genom satsningar på litteratur och medier på minoritetsspråken.
- Att främja minoriteternas möjlighet till kultur och kulturutveckling genom satsningar på relevant programverksamhet med barn och unga i fokus

Skolbiblioteken

I Gävle kommun finns 31 kommunala skolor, 3 gymnasieskolor och 28 grundskolor. 27 av dessa har egna skolbibliotek och övriga 5 har bibliotek som är integrerade med närbiblioteket där de olika verksamheterna delar lokaler. Alla elever i grundskolan, gymnasieskolan och sarskolan ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Skolbiblioteket ska användas i elevernas utbildning och utgöra ett stöd i deras lärande och utveckling. Skolbiblioteket har en viktig pedagogisk uppgift att fylla, både när det gäller den språkliga förmågan och den digitala kompetensen

Samarbeten folkbibliotek och skolbibliotek

I Gävle kommuns ramavtal för de integrerade folk- och skolbiblioteken slås det fast att samarbetsformer mellan skola och bibliotek ska upprättas och följas upp årligen. Samarbetsformerna består främst av lokala överenskommelser och biblioteksråd där de lokala förutsättningarna och utmaningarna hanteras på bästa möjliga vis.

Folkbiblioteken och grundskolan samverkar kring författarbesök och andra läsfrämjande insatser genom Skapande skola. Målet för den verksamheten är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar.

Inriktning

- Fortsätta samarbetet och genom det ge eleverna möjlighet att träffa författare och i det samarbetet få läsa och skriva egna texter.

Inriktning för programverksamheten Gävle bibliotek

Arrangemangen på Gävle bibliotek ska vara angelägna och spegla aktuella samhällsfrågor, skapa möten mellan författare och läsare och ge utrymme för samtal. Genomgående ska programverksamheten innehålla en bredd av kulturformer och

erbjuda något för alla. Bibliotekens förtroende hos allmänheten är generellt högt och vi värnar bibliotekens samhälleliga och kulturella uppdrag liksom bibliotekslagens krav på allsidighet och kvalitet.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp och barns delaktighet och inflytande behöver beaktas även inom programverksamheten.

Allmänna riktlinjer för arrangemang i Gävle biblioteks lokaler

Biblioteken är öppna för olika former av debatter, diskussioner och belysande av kultur- eller samhällsfrågor, och strävar efter delaktighet och inkludering. Biblioteken ska enligt lagstiftaren verka för demokrati och fri åsiktsbildning.

Arrangemang i bibliotekens lokaler sker i bibliotekens egen regi, eller i form av samarrangemang mellan Gävle bibliotek och externa aktörer. Med externa aktörer avses föreningar, studieförbund eller andra som inte organisatoriskt tillhör Sektor Livsmiljö i Gävle kommun.

Samarrangemang sker när arrangemanget bedöms passa in i, eller åtminstone inte strida mot, bibliotekens uppdrag och värdegrund. Gävle bibliotek äger rätt att göra den bedömningen.

Gävle bibliotek hyr inte ut bibliotekens lokaler till externa arrangörer. Detta beslut grundas i att bibliotekslokalerna är starkt förknippade med hela Gävle biblioteks verksamhet, och därför uppfattas alla arrangemang som görs i bibliotekens lokaler som att biblioteken är avsändaren.

För att arrangemang i samarbete med politiska partier och olika religiösa samfund ska genomföras gäller att arrangemangets huvudsyfte inte är agiterande eller enbart syftar till att föra fram partipolitiska eller religiösa åsikter/åskådningar. Bibliotekens lokaler ska också vara fria från arrangemang som har för avsikt att värva medlemmar eller på annat sätt utöva påtryckningar på besökare. Gävle bibliotek äger rätt att göra den bedömningen.

Principer för samarrangemang

Gävle bibliotek tillämpar en likabehandlingsprincip gentemot externa aktörer som vill arrangera program i samarbete med oss.

Enligt denna princip ska programmen/arrangemangen vara; öppna och tillgängliga för alla att delta i, samt befriade från entréavgifter eller andra avgifter.

Program/arrangemang ska inte genomföras utifrån kommersiella syften till exempel försäljning av produkter eller tjänster. Undantag finns för författare/musiker/föreläsare eller motsvarande som erbjuder försäljning av egna produkter i samband med programmet till exempel böcker, skivor eller annat egenproducerat material.

Gävle bibliotek tillhandahåller lokaler (Stadsbiblioteket och Närbiblioteken) samt marknadsföring till allmänheten via bibliotekens aktuella informationskanaler.

Gävle biblioteks Inköspolicy

DNR: 12KFN178

Se även:

<http://www.gavle.se/Global/Uppleva%20och%20g%c3%b6ra/Bibliotek/Ink%c3%b6pspolicy%202013.pdf>

Bibliotekslag (2013:801)

SFS nr: 2013:801

Departement/myndighet: Kulturdepartementet

Utfärdad: 2013-10-31

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:961

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Källa: [Fulltext \(Regeringskansliet\)](#)

Tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, regionerna, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.

2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, regioner, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar regionerna och de kommuner som inte ingår i en region.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag. *Lag (2019:961)*.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje region och de kommuner som inte ingår i en region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. *Lag (2019:961)*.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.
Lag (2017:768).

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. *Lag (2019:961).*

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

